

भूमिरङ्गनसङ्गाशा धारा चास्य सिता भवेत् ।
 अङ्गनाख्यमिदं प्रायः सर्वत्रैवोपलभ्यते ॥”
 कौहप्रदीपेऽपि ।
 “धारा मुक्ता भवेद्यस्य भूमिः कञ्जलसन्निभा ।
 ह्यण्डरङ्गैश्चितं वापि विद्यात् कञ्जलवचकम् ॥२७॥
 मधुवर्णसमा भूमिरङ्गं वा मधुविन्दुवत् ।
 शौद्राख्यमिति जानीयात् जयलक्ष्मीयशःप्रदम् ॥”
 श्राङ्गधरेऽपि ।
 “निम्नकचो भवेद्यत्र रात्रिन्दिर्विवेपितः ।
 मधुरो मधुवर्णमः स खड्गो देववज्रमः ॥
 विशेषाच्च रण्यनि सततं मच्चिकाद्यः ॥२८॥
 आचौमकोयिका यस्य सुद्राङ्गं कुलजीतम् ॥
 सुद्रवचकनामानं प्राह नागाञ्जुनो मुनिः ।
 रदं कुलवचकं प्राह कौहार्णवे मुनिः ॥
 अस्य चतेतु बलवान् दाहः समबलोकितः ॥२९॥
 यदङ्गं मच्चिकाकारं भूमिश्चैव सितासिता ॥
 ज्ञेहः सुयति चैवान् मच्चिकाङ्गं तमादिशेत् ॥३०॥
 अङ्गं यदा तुवाकारं या च भूमिः सितासिता ॥
 तुववचमिदं स्यात् प्राह नागाञ्जुनो मुनिः ॥३१॥
 अङ्गं यवपणाकारं भूमिः कृष्णा सिता तथा ॥
 यवाङ्गमिति तं विद्यात्तुवार्णं कङ्कसम्भवः ।
 एष खड्गगाधमस्याप्यो यदीच्छेद्भूतिमात्मनः ॥३२॥
 अङ्गं त्रीहप्रधनाभं भूमिर्धूना चतेऽतिरुक् ।
 तद्ब्रीहिवचं जानीयाच्छत्रूणां भयवह्नयम् ॥३३॥
 अतवीपलसङ्गाशमङ्गं भूमिः सितासिता ।
 अतवीपलसङ्गाशं तत्तुचते शिरसो रजा ॥३४॥
 यदा सर्वपथीजाममङ्गं भूमिः सितासिता ।
 खरधारः खरस्यैः सर्वपाङ्गः स दुर्लभः ॥३५॥
 चिन्हाकारं भवेद्यस्य अङ्गं भूमिः सितासिता ।
 चिन्हीवचन्तु तद्विद्यात्तुचते प्रलपेतरः ॥
 एतद्वावनतोयेन कावरोगोपनाशनम् ॥३६॥
 अङ्गं तङ्कलसङ्गाशं भूमिर्धूना सितासिता ।
 तङ्कलाङ्गमिमं विद्याद्यशःश्रीबलवह्नयम् ।
 एतत्पुण्यं चितं तोयं तङ्कलोदकसन्निभम् ॥
 अस्य प्रभावात्तुवो भटां हि लभते त्रियम् ॥३७॥
 अङ्गं चोन्नोसुराकारं भूमिराघातनिःसहा ॥
 खड्गगाधमिदं विद्यान्नोवचं नाम नामतः ॥३८॥
 स्यात्वा दीघोः शिराः कृष्णा भूमिश्चैव सिता-
 सिता ॥
 शिराङ्गमिति तं ब्रूयादेनं खड्गगाधमं बुधाः ॥३९॥
 शिवजिह्वाकृतिश्चाङ्गे धारा चैव सितायवा ॥
 शिवाङ्गमिति तं ब्रूयाच्छत्रुपचनिरुदनम् ॥४०॥
 यदा आन्नखकारमङ्गं भूमिस्तु पिङ्गला ॥
 नखवचमिदं ब्रूयात्तुचते चयपुभवेत् ।
 एतदासिपथं स्यात् प्रायश्चित्तं खयमेव हि ॥४१॥
 याहपुच्छोपमन्त्रं भूमिर्धूना खराकृतिः ।
 याहाङ्गमिति जानीयाच्छत्रुवशोपनाशनम् ॥
 अस्य सर्पान्मात्रेण जीवन्तुत्या जहद्व्यङ्गम् ॥४२॥
 यदा मधुजनेत्राभमङ्गं भूमिः सितासिता ॥
 नेत्राङ्गमिति जानीयात् संयामे विजयप्रदम् ।
 एतद्वावनतोयेन नूनमन्तोऽपि पश्यति ॥४३॥
 अङ्गं केशसमं यस्य भूमिर्धूना सितासिता ।

केशाङ्गमिति जानीयात् केशदुःखमयापहम् ॥४४॥
 निरङ्गं स्थूलप्रकृतिसुपणाङ्गं विदुर्मुधाः ।
 एतद्धि प्रायशो लोके दृश्यते द्विजसत्तमम् ॥” ४५॥
 पद्मपुराणस्य ।
 “निरङ्गा निशिता धारा शायि वङ्गं वमत्यपि ।
 त्रीवीवचमिदं ज्ञेयं पृथिव्यां नातिदुर्लभम् ॥४६॥
 अङ्गं काकपदाकारं भूमिराघातनिःसहा ।
 एष खड्गगाधमस्याप्यो काकाङ्गो भूति-
 मिच्छता ॥४७॥
 यदा कपालमङ्गेषु दृश्यते स्यात्तः खरम् ।
 एतद्धि दुःखजनकं कपालाङ्गं बुधस्यजेत् ॥४८॥
 तन्वीपना बलाङ्गा या सुवर्णाङ्गासिपुत्रिका ।
 पत्रवचकमाहुस्तं आयुर्वेदविदो जनाः ॥”
 कौहार्णवेऽपि ।
 “सुपर्णसन्निभा भूमिरङ्गं कालं प्रतीयते ।
 तत् पत्रवचं काकस्य सुपर्णसुपजायते ॥४९॥
 तुवरीदलसङ्गाशमङ्गं यस्मिन् प्रतीयते ।
 तुवरीवचमाहुस्तं तत्तुचते शिरसो भ्रमः ॥
 एष खड्गगाधमस्याप्यो यदीच्छेत्तुवर्णं निजम् ॥
 ५०॥
 विन्मीदलसमा भूमिरङ्गं विन्मीदलोपमम् ।
 विन्मीवचन्तु तद्विद्यात्तुचते तित्तुचते ।
 पित्तश्लेष्मविकाराणां प्रशमाय प्रयुज्यते ॥५१॥
 प्रियङ्गुसदृशमङ्गं भूमिश्च कपिलाकृतिः ।
 फलवचमिदं प्रोक्तं शायि घ्नं वमत्यपि ॥५२॥
 अङ्गं सर्वपपुण्याभं भूमिश्चैव सितासिता ।
 एतत् सर्वपवचं स्यात् शायि वङ्गं वमत्यपि ॥
 अपि कुलजिकां याति एतद्व्यक्तकोमलम् ।
 एतत्प्रसादात् चितपिः क्तुक्तां साधयते महीम् ॥
 ५३॥
 नीलीरचसमा भूमिरङ्गं नीलीतरङ्गवत् ।
 नीलीवचमिदं दृष्टं शायि वङ्गिश्छिन्नां वमेत् ॥
 एष खड्गगवरो नृणांमरिचभयनाशनः ॥५४॥
 रक्तालिखो महारेखा भूमिश्चैव सितासिता ॥
 रक्ताङ्गमिति जानीयाद्वैरिपचविनाशनम् ।
 शायेन यस्तु रक्तावा नीलावा वमते शिखाम् ॥
 रक्तसर्पान्मात्रेण खयमेव निहन्ति ।
 चतेऽस्य रक्तत्रययुक्तुवा दाहश्च जायते ॥५५॥
 अङ्गं वचादलसमं भूमिश्चैव सितासिता ।
 वचावचमिदं ज्ञेयं तत्तुचताद्विवनाशनम् ॥
 एष खड्गगवरो राज्ञा साधनीयः प्रयत्नतः ॥५६॥
 रवीनादुत्तमं ह्यङ्गं भूमिस्तस्य दलोपमा ॥
 रवीनवचं जानीयात् शायि वङ्गं वमत्यपि ।
 अस्य धावनतोयेन आमवातविनाशनम् ॥५७॥
 निरङ्गा निर्मला भूमिर्धारा तीक्ष्णा खरः खरः ।
 समनावचमेतत् स्याद्भुवि नात्नदुर्लभम् ॥५८॥
 मञ्जिष्ठासदृशा दीर्घासन्वो रेखाः सुविकाराः ।
 जिह्वीवचमिदं नाम सर्वकामार्थसाधनम् ॥५९॥
 अङ्गं शमीपत्रसमं भूमिर्धूना सितासिता ।
 शमीवचमिदं ज्ञेयं शनेश्वरसुदाहम् ॥
 शायि वमते वङ्गं सद्यते वङ्गोपुङ्गम् ॥६०॥
 रोहितवल्कलसदृशमङ्गं भूमिः सितासितावापि ।

धूम्रा गभीरखरयुक्तं धारा तीक्ष्णा सिता
 भवेत्त्रेखा ॥
 रोहिताख्यमिदं वचं सर्वारिचविनाशनम् ।
 वङ्गसंस्पर्शमात्रेण किञ्चिच्चिमिचिमायते ।
 इत्यं दुर्लभः खड्गो देवानामपि कथ्यते ॥६१॥
 शफरीवल्कलाकारमङ्गं भूमिः सितासिता ।
 शोहीवचमिदं प्रोक्तं स्वस्तं तरति वारिणि ॥
 एष खड्गोत्तमो राज्ञा विपचकुलनाशकः ।
 कदाचिच्छभ्यते भायैर्लभ्यते लभ्यते मही ॥६२॥
 अङ्गं मारिपत्राभं भूमिः स्याद्विषमच्छयिः ।
 इत्यं मारिवाङ्गः स्यात् पृथिव्यां नातिदुर्लभः ॥
 ६३॥
 शङ्कराण्यस्य पुष्पाभमङ्गं भूमिर्दलप्रभा ।
 आघातं सद्यते नैव एष खड्गगाधमो मतः ॥६४॥
 धारा तीक्ष्णा खराकारा भूमिरङ्गविर्णता ।
 आघातं सद्यते चोरं शायि वङ्गं वमत्यपि ।
 खराङ्गमिति जानीयात् पृथिव्यां नातिदुर्लभ-
 म् ॥६५॥
 निर्मला समला भूमिर्भवेच्चैव कदा कदा ।
 मन्दा तीक्षा भवेद्द्वारा तद्विद्विचस्य लक्ष्यम् ॥६६॥
 नीलाङ्गनसमा भूमिरङ्गं जलतरङ्गवत् ।
 मेघाङ्गमिति जानीयाच्छायि शीतं भवत्यपि ॥
 एष खड्गगाधमस्याप्यो यदीच्छेद्भूतिमात्मनः ।
 भर्तुः प्रतापं शमयेन्नविचिन्मं यथा जनः ॥६७॥
 मन्दा धारा शशं गाढा भूमिरङ्गविवञ्जिता ।
 पञ्चताङ्गमिदं नाम सर्वत्रैवोपलभ्यते ॥६८॥
 अङ्गं गुञ्जाफलसमं भूमिर्मौनदलोपमा ।
 गुञ्जावचमिदं पृष्ठं तप्तं भवति घर्षणे ॥
 शायि चिन्दूरसङ्गाशं रजो वमति चावलत् ।
 एष खड्गगवरो राज्ञा भाग्यादेवोपयुज्यते ॥
 अस्य प्रभावात्तप्तान्तिं यन्न साधयते वृषः ॥६९॥
 अङ्गं तनुशराकारं भूमिश्चैव सितासिता ।
 धारा तीक्ष्णा वमति च शायि वङ्गिसमाः
 शिखाः ।
 शरवचमिदं ज्ञेयं राज्ञां वाञ्छितसिद्धये ॥७०॥
 दूर्वादलनिभा भूमिर्धारा तीक्ष्णा खरः खरः ।
 शायेन वमते वङ्गं दूर्वावचं सुदुर्लभम् ॥७१॥
 अङ्गं विस्वदलाकारं भूमिश्चैव सितासिता ।
 विस्ववचमिदं शायि नीलपीते वनेच्छेत् ॥
 एष खड्गगवरोः प्रोक्तः शत्रूणां कुलनाशनः ॥७२॥
 मन्दरदलसङ्गाशा भूमिरङ्गं मन्दरवत् ।
 मन्दराङ्गमिदं शायि रजो वमति चारवम् ॥७३॥
 शोणपुष्पनिभा रेखा दीर्घा भूमिः सितेतरा ।
 शोणाङ्गमिति जानीयात् खड्गं परमदुर्लभ-
 म् ॥७४॥
 शटीदलसमा भूमिरङ्गं तत्कुसुमोपमम् ।
 शटीवचमिदं प्रायो लभ्यते गुणवतरम् ॥७५॥
 मार्जारोमसदृशमङ्गं भूमिः सितेतरा ।
 मार्जाराङ्गमिदं नामा रोगशोकमयापहम् ।
 एष खड्गगाधमस्याप्यो यदीच्छेद्भूतिमात्मनः ॥
 ७६॥
 केतकीपत्रसदृशमङ्गं सस्मिन् प्रतीयते ।